

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego
za rok 1895|6.

Wysoki Sejmie!

Ubiegły rok szkolny w krajowej szkole gospodarstwa lasowego przedstawia, pod względem liczby uczniów zapisanych i korzystających z nauki w tym zakładzie a również i pod względem wyników nauki, nieco mniej pomyślny obraz niż lata poprzedzające go bezpośrednio.

Liczba uczniów zapisanych z początkiem roku 1895|6 do szkoły wynosiła 33, zatem o 7 mniej niż w r. 1894|5, a w ciągu roku zmniejszyła się o 3, tak, że z końcem drugiego półrocza korzystało ze szkoły tylko 30 uczniów, o 8 zatem mniej jak w r. 1894|5 a o 3 mniej, jak w roku szkolnym 1893|4. Przyczyny tego zmniejszenia się frekwencji przy wpisach do szkoły szukać należy w dwu okolicznościach. Pierwszą z nich stanowi fakt, iż zawód, do którego ten zakład kształci powierzoną sobie młodzież nie pociąga dziś w tym stopniu jak dawniej młodzieży, nie zapewniając jej po ukończeniu szkoły stanowiska, nagradzającego trzyletnie trudy mozolnej nauki. Uczniowie, którzy ze szkoły gospodarstwa lasowego wychodzą z egzaminem końcowym, złożonym z postępem nawet najlepszym, z trudnością znajdują zajęcia w zarządach lasów, prywatną własność stanowiących, w służbie zaś rządowej traktowani są na równi z uczniami, którzy ukończyli „rządową szkołę dla kandydatów na leśniczych w Bolechowie“, jakkolwiek szkoła ta przyjmuje uczniów z świadectwem skończenia szkoły ludowej a kształci ich w ciągu zaledwo 11 miesięcy. Ukończeni uczniowie szkoły lasowej, podobnie jak uczniowie wspomnianej szkoły rządowej, otrzymać mogą po złożeniu egzaminu rządowego, dla samoistnych leśniczych przepisanego, tylko podrzędne stanowisko leśniczych nie dające widoku awansu i zużytkowania wiadomości w szkole nabytych. Wobec tych stosunków uczniowie kończący szkołę gospodarstwa lasowego kształceni znacznym nakładem kraju, w przeważnej części zmieniają zawód, szukając chleba jako dyurniści licznych gałęzi służby państwowej. Karyera ta nie zachęca młodzieży do wpisywania się do szkoły. Wynik to obecnie obowiązujących przepisów o kwalifikacjach, których c. k. Rząd wymaga od kandydatów zgłaszających się do egzaminu państwowego na c. k. zarządców lasowych, przepisów, które niedopuszczają uczniów szkół fachowych średnich do składania tego egzaminu. Wydział krajowy nie sądzi, by odpowiadało interesom dobrze zrozumianym państwowej służby leśnej w naszym kraju utrzymanie nadal wspomnianych przepisów uniemożliwiających uboższej młodzieży naszej, nie mającej możliwości ukończenia akademii rolniczej (Hochschule für Bodencultur) w Wiedniu, składania egzaminów, któreby dawały jej kwalifikację do zajęcia średnich stanowisk w tej służbie. W interesie więc tej młodzieży, a nie mniej w interesie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, przedkłada Wydział krajowy na końcu niniejszego sprawozdania wniosek stosownej rezolucji do c. k. Rządu. Drugą przyczyną zmniejszenia się liczby uczniów szkoły w roku ubiegłym był fakt, iż egzamina wstępne przeprowadzono bardzo ściśle, pragnąc szkole zapewnić w uczniach przyjętych na rok pierwszy rzeczywiście uzdolnionych do podolania ty zadaniomuu, jakich szkoła od uczniów

swych w myśl zakreślonego sobie przez Wys. Sejm celu wymagać musi. Ścisłości w egzaminowaniu przestrzegano też w egzaminach kursowych i rocznych. Świadczą o tem następujące dane, przedstawiające wyniki egzaminów odbytych z końcem roku szkolnego, o którym mowa:

Na pierwszym roku poddali się wszyscy na ten rok zapisani uczniowie egzaminowi końcowemu w liczbie 10. Z nich 6 otrzymało świadectwa uprawniające do przejścia na następny rok nauki, 3 musieli się poddać egzaminom poprawczym z poszczególnych przedmiotów, jeden zaś nie otrzymał prawa przejścia na dalszy rok nauki.

Z uczniów drugiego roku (w liczbie 12), zgłosiło się do egzaminu z końcem r. 1895|6 tylko 11, a z tych złożyło egzamin z pomyślnym skutkiem 7, 4 zaś musieli go po wakacjach z poszczególnych przedmiotów uzupełnić.

Na trzecim roku nauki zgłosiło się do egzaminu kursowego 8 (t. j. wszyscy). Czterech uzyskało kwalifikacye uprawniające do przystąpienia do egzaminu ogólnego, czterej zaś zostali uprawnieni do poddania się temu egzaminowi pod warunkiem złożenia dodatkowego egzaminu poprawczego lub przerobienia zadań pisemnych. Wszyscy tym warunkom uczynili zadość. Nakoniec do egzaminu ogólnego przystąpiło w roku bieżącym z uczniów, którzy szkołę świeżo ukończyli i uzyskali prawo składania tego egzaminu, a więc z 8, tylko 6. Nadto zgłosił się do tego egzaminu jeden uczeń, który szkołę jeszcze w r. 1893|4 ukończył. Z tych siedmiu kandydatów zdało egzamin pięciu (mianowicie jeden z postępem bardzo dobrym, trzech z postępem dobrym, jeden z postępem dostatecznym), dwóch zaś reprobowano, pozwalając powtórzyć egzamin po upływie półrocza.

Te cyfry, świadczące o wynikach nauki w szkole mniej pomyślnie niż zwykle, dowodzące bowiem, że wśród młodzieży wyrobiła się pewna opieszałość w spełnianiu obowiązków i pewne ich lekceważenie, (czego niestety wymownym dowodem znaczna (11) liczba „poprawek“) były Dyrekcji szkoły bodźcem do wygotowania i przedłożenia Wydziałowi krajowemu projektu „regulaminu szkolnego“, określającego jasno i kategorycznie obowiązki uczniów, zawierającego też, z drugiej strony, postanowienia, dające Dyrekcji władzę dyscyplinarną, wyraźnie i szczegółowo określoną. Wydział krajowy, uznając konieczność wydania przepisów, mających za cel utrzymanie porządku, jaki dla powagi i rozwoju szkoły a dla dobra jej uczniów jest niezbędnie potrzebnym wydał uchwałą z dnia 28. lipca 1896 r. do LW. 16.065: „Zbiór przepisów obowiązujących uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego“, w którym zarówno ogólne obowiązki ucznia wobec szkoły, Dyrekcji i nauczycieli określił, jak i szczególny nacisk położył na pilne i punktualne uczęszczanie do szkoły, unikanie spaźniań się i opuszczania godzin, przygotowywanie się na każdy wykład i obowiązkowe odpowiadanie na pytania zadawane w ciągu kursu w celu stwierdzenia postępów uczniów w naukach. Przepisy te załączamy pod .| jako alegat niniejszego sprawozdania. Wydział krajowy ma nadzieję, że wprowadzenie postanowień tych przepisów w życie, co już z początkiem roku szkolnego 1896|7 nastąpiło, wpłynie korzystnie na podniesienie karności i pilności wśród uczniów szkoły i w znacznej części przyczyni się do usunięcia ujemnych objawów, jakie powyżej stwierdzono, objawów w znacznej mierze płynących z tego, iż w braku przepisów jasno określających obowiązki uczniów w szkole, wyrobiło się wśród młodzieży mylne pojmowanie jej stosunku do szkoły, oparte na mylnym z gruntu przypuszczeniu, iż uczniom fachowej szkoły średniej, jaką jest i zdaniem Wydziału krajowego pozostać winna krajowa Szkoła gospodarstwa lasowego, przysłużyć akademicka swoboda uczenia się, błędnie w dodatku pojęta.

Nie poprzestając na powyższem zarządzeniu, zajął się Wydział krajowy nadto, na wniosek Dyrekcji, poparty przez Kuratoryę szkoły pismem z dnia 31. lipca 1896 r. L. 91, sprawą reorganizacji ustroju grona nauczycielskiego szkoły. W piśmie tem zaproponowała Kuratorya, zgodnie z wnioskiem Dyrekcji szkoły, przyjęcie do stałego grona nauczycielskiego szkoły, p. Stanisława Sokołowskiego, stypendysty Wydziału krajowego, który właśnie ukończył był studia za granicą, kosztem funduszu krajowego odbywane, a zwinięcie kilku docentur, dotąd przy szkole istniejących. Motywując ten wniosek podniesiono, iż: 1) stosunek stałych sił nauczycielskich w szkole pracujących (pięć osób już z dyrektorem) do liczby docentów, ściślej ze szkołą nie związanych (11 osób), jest nieodpowiedni dla prawidłowego rozwoju szkoły; 2) iż związek docentów ze szkołą jest zbyt luźny, docentura bowiem w szkole lasowej stanowi dla docentów zajęcie uboczne i dochód niestały, który wobec zajęć głównych często na drugi plan schodzić musi; 3) że wielu z docentów, będąc profesorami, bądź to uniwersytetu, bądź szkoły politechnicznej, traktowało przedmioty im powierzone zbyt obszernie i mało przystępnie

dla uczniów szkoły, nie przygotowanych do wykładów wyższych; 4) wreszcie, iż działalność nauczycielska docentów, ludzi poważne stanowiska w nauce zajmujących, usuwała się, z natury rzeczy, z pod kontroli i nadzoru Dyrekcji szkoły, na czem cierpiała jednolitość nauki i zachowanie planu szkole zakresłonego; 5) na koniec, że zachodzi konieczna potrzeba uwolnienia dyrektora zakładu od obowiązku wykładania tak znacznej części przedmiotów obowiązkowych, by mu umożliwić ściślejsze wykonywanie inwigilacji nauki w zakładzie przez ciągle inspekcje na wykładach nauczycieli i docentów. Wobec tego proponowała Dyrekcja zwinięcie kilku docentur, powiększenie stałego grona nauczycielskiego o jedną posadę profesora-adjunkta, poruczenie mu części przedmiotów dotąd przez dyrektora wykładanych, a rozdzielenie przedmiotów, które dotąd poruczone były docentom, między nauczycieli stałych Szkoły lasowej. Mając sobie przedłożone powyższe wnioski, zwołał Wydział krajowy konferencję wszystkich stałych nauczycieli krajowej Szkoły lasowej, dla omówienia sprawy zamierzonej reorganizacji szczegółowo. Na konferencji tej, która odbyła się pod przewodnictwem zastępcy szefa Departamentu III., JWgo Stanisława Brykczyńskiego, i przy udziale zastępcy członka Wydziału krajowego, JWgo Jana Rottera, przedyskutowano szczegółowo całą kwestyę, w ciągu dwu posiedzeń (w dniach 14. i 19. sierpnia odbytych) i na podstawie dyskusji tej przedłożyło grono nauczycielskie następujące wnioski:

1. Zwinięcie docentur: „geometrii wykreslonej“, „chemii technologicznej“, „mechaniki zastosowanej“ i „ustawodawstwa wogóle wraz z ustawodawstwem leśnym“;

2. Połączenie nauki „geometrii wykreslonej“ z „nauką budownictwa i rysunków“ i zmniejszenie zakresu tej nauki; połączenie nauki „chemii technologicznej“ i „mechaniki zastosowanej“ z wykładem o „użytkowaniu lasu“, wreszcie poruczenie wykładu o „głównych zarysach ustawodawstwa cywilnego i leśnego“ nauczycielowi stałemu, wykładającemu urządzenie lasu, czyli administracyę;

3. Powiększenie etatu o jedną posadę nauczyciela-adjunkta i oddanie jej p. Stanisławowi Sokołowskiemu, którego wykształcenie fachowe, zarówno pod względem teoretycznym jak i praktycznym, uznało grono nauczycielskie za zupełnie odpowiednie.

Opierając się na tych wnioskach, zwinął Wydział krajowy uchwałą z dnia 25. sierpnia 1896 r. LW. 49.230, docentury: 1) chemii technologicznej, 2) mechaniki zastosowanej, 3) geometrii wykreslonej, 4) ustawodawstwa wogóle i ustawodawstwa leśnego i podziękował dotyczącym docentom, mianowicie pp. Bronisławowi Pawlewskiemu, Bogdanowi Maryniakowi, Dr. Placydowi Dziwińskiemu i Dr. Władysławowi Ostrożyńskiemu, za ich prace i trudy przy sprawowaniu obowiązków docentów powyższych przedmiotów, a nadto — nie mogąc bez przekroczenia swych atrybucyi — uczynić zadość wnioskowi Kuratorji, dyrekcji i grona nauczycielskiego, co do utworzenia nowej posady nauczyciela-adjunkta a nie chcąc tracić sposobności pozyskania dla szkoły gospodarstwa lasowego dobrej siły nauczycielskiej, jaką wedle świadectw i opinii fachowych, jest p. Stanisław Sokołowski, nadał mu Wydział krajowy stypendyum o rocznych 1.300 zł. i przydzielając go w charakterze praktykanta do grona nauczycielskiego Szkoły, poruczył mu wykład hodowli lasu, metereologii i klimatologii w r. 1896/7. W ten sposób stało się też zadość wnioskowi Kuratorji Szkoły, w sprawie umożliwienia Dyrektorowi niwigilacyi zakładu, wykład bowiem hodowli lasu i połączone z nim wycieczki i demonstracye dotąd miał poruczone dyrektor. Taż samą uchwałą postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi, na końcu niniejszego sprawozdania zamieszczonej, wniosek powiększenia etatu plac stałych nauczycieli krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego o jedną posadę nauczyciela-adjunkta tej szkoły. Powiększenie to etatu, wynik przeprowadzonej reorganizacji ustroju grona nauczycielskiego, po zwinięciu 4 powyżej wymienionych docentur, które kosztowały razem 1.100 zł., obciąży budżet Szkoły na razie tylko wydatkiem 200 zł. rocznie a jest uzasadniona nadzieja, że dając szkole nową siłę, ściśle z jej bytem i rozwojem związaną, opłaci się niewątpliwie.

Przechodząc do dalszych zarządzeń w sprawie naukowej działalności Szkoły, podnieść musimy jeszcze, że na wniosek Dyrekcji Szkoły, poparty przez Kuratorję pismem z dnia 21. stycznia 1896 r. L. 84; zezwolił Wydział krajowy uchwałą z dnia 1. lutego 1896 r. LW. 4855 na urządzenie staraniem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w Szkole gospodarstwa lasowego, w czasie od 11 do 15 lutego 1896 r., wykładów z zakresu rybactwa, z których korzystali także uczniowie szkoły, tudzież, że również na wniosek Dyrekcji i Kuratorji Szkoły, przedłożony pismem z dnia 20. lipca 1896 r. L. 90, postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 24 lipca 1896 r. LW. 46.663 uwolnić uczniów trzeciego roku Szkoły od obowiązkowej praktyki wakacyjnej, mającej w myśl dotychczas obowiązujących przepisów poprzedzać przystąpienie ich do egz-

minu ogólnego. Motywem tej decyzji Wydziału krajowego, było doświadczenie przekonujące, że praktyka wakacyjna, w gospodarstwach lasowych, o ile się okazała bardzo pomocną dla uczniów odbywających ją po pierwszym i drugim roku, o tyle nie przynosiła dodatnich rezultatów uczniom, którzy ukończywszy rok III. szkoły, mieli w czasie tej praktyki przysposabiać się do egzaminu końcowego, czyli ogólnego, jeśli bowiem uczniowie ci rzeczywiście oddawali się zajęciom, których od nich wymagało prowadzenie czynności gospodarczych w gospodarstwie, któremu byli oddani „na praktykę, to przez to teoretycznie nie mogli się przysposobić do egzaminu i na odwrót. Z tego tedy powodu nie wahał się Wydział krajowy znieść dla uczniów, którzy rok trzeci szkoły ukończyli i przygotowują się do egzaminu ogólnego, dotąd obowiązującą praktykę wakacyjną.

Przekładając w załączeniu ./ sprawozdanie Dyrekcyi za ubiegły rok szkolny, zawierające bliższe szczegóły z kroniki Zakładu a nie mniej szczegółowe sprawozdanie o wycieczkach praktycznych, dalej o praktyce wakacyjnej, środkach pomocniczych i zbiorach Zakładu, Wydział krajowy nadmieniam w końcu, że przesłane sobie pismem Marszałka krajowego z dnia 8 lutego 1896 r. L. s. 932 przez Wys. Sejm niezalatwione sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi p. Bronisława Błockiego, nauczyciela adjunkta krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego, o dodatek osobisty do pobieranej pensyi względnie o policzenie mu 5 lat jego dziesięcioletniej prowizorycznej służby przy tej szkole, zatwierdził Wydział krajowy stosownie do wygotowanego przez komisję budżetową wniosku, przyznając uchwałą z d. 10 kwietnia 1896 r. LW. 14072 p. Błockiemu dodatek osobisty w rocznej kwocie 150 zł. do pensyi emerytalnej niewliczalny i zastrzegając, że wypłata tego dodatku ustanie z chwilą, kiedy p. Błockiemu przypadnie drugi dodatek pięcioletni. Również o uchwalonem przez Wys. Sejm w d. 6. lutego dożywotniem zaopatrzeniu, dla Ludwiki Morozowej, wdowy po słudze krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, zawiadomił Wydział krajowy interesowaną pismem z dnia 15. marca 1896 r. LW. 17920, asygnując jej przyznane przez Wysoki Sejm zaopatrzenie w kwocie 60 zł. rocznie.

Opierając się na powyższem przedstawieniu spraw Szkoły gospodarstwa lasowego, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej Szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

2) Sejm powiększa etat stałych nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie ustanowiony uchwałą z dnia 16. maja 1893 roku o jedną systemizowaną posadę nauczyciela adjunkta z płacą stałą 1000 zł. rocznie i 300 zł. dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 150 zł. każdy.

3) Sejm wzywa ck. Rząd, aby przepisy obowiązujące co do kwalifikacyi wymaganych do egzaminu na ck. Zarządców lasowych, zmienił w tym kierunku, by ukończeni uczniowie krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego mogli być dopuszczani do składania tego egzaminu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 1. Grudnia 1896.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca

Jędrzejowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Zbiór przepisów

obowiązujących uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. (Rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 28. lipca 1896 L. 16 065).

Celem przepisów, zawartych w tym zbiorze, jest utrzymanie porządku, jaki dla powagi i rozwoju szkoły a dla dobra jej uczniów niezbędnie jest potrzebnym.

Młodzież, która się sposobi do tego, by kiedyś zająć kierujące stanowisko w tak ważnym dziale gospodarstwa krajowego jak leśnictwo, która przykładem przyświecać ma podwładnym i dodatni na nich wpływ ma wywierać, ta młodzież musi zawczasu sposobić się do tego, a poszanowaniem i ścisłym wypełnianiem praw przez władzę ustanowionych, złożyć już w szkole dowód, że jest dojrzałą do zajęcia w przyszłości samodzielnego stanowiska.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1. Każdy uczeń krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie obowiązany jest do ścisłego i bezwzględnego wypełniania przepisów, objętych statutem organizacyjnym szkoły i niniejszym zbiorem, jak niemniej wszelkich innych przepisów i rozporządzeń, wydawanych przez władze szkolne.

§. 2. Dyrektorowi szkoły i wszystkim jej nauczycielom winni uczniowie posłuszeństwo, uszanowanie i otwartość w postępowaniu.

§. 3. Zachowanie się ucznia tak w szkole jak i poza szkołą powinno być zawsze przyzwoitem, świadczyć o dobrem i moralnem wychowaniu i szczerzej chęci kształcenia się i pod żadnym względem nie może czynić ujmy powadze i dobrej sławie zakładu, który mu podaje zawodową wiedzę.

§. 4. Uczniowie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie nie stanowią osobnej korporacji, nie wolno im też należeć do żadnej korporacji lub stowarzyszenia.

Wyjątek stanowi „Towarzystwo wzajemnej pomocy słuchaczy krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie“, które stoi pod zwierzchnictwem i bezpośrednim nadzorem każdorazowego dyrektora (lub tegoż zastępcy) jako kuratora Towarzystwa.

Do tego Towarzystwa może należeć każdy uczeń, który zadość uczyni warunkom statutu tego Towarzystwa.

II. Przepisy porządkowe.

§. 5. Nauka w szkole trwa w regule lat 3, podzielonych na półrocza.

Rok szkolny zaczyna się 1. października a kończy 31. lipca. Półrocze pierwsze trwa do końca lutego, drugie zaś zaczyna się z początkiem marca.

Ferye z powodu świąt Bożego Narodzenia rozpoczynają się z dniem poprzedzającym Wiliją Bożego Narodzenia według obrządku łacińskiego, a kończą się pierwszego dnia po świętach Bożego Narodzenia według obrządku grecko-katolickiego.

Ferye z powodu świąt Wielkanocnych według obu obrządków trwają od wielkiego wtorku do środy po świętach włącznie.

Uprócz tego nie odbywa się nauka w dzień zaduszny, w ostatnie dwa dni zapust, w środę popielcową, tudzież 1., 2. i 3. marca.

§. 6. Warunki przyjęcia są następujące:

- a) ukończony 17 rok życia,
- b) świadectwo zdrowia,
- c) ukończona z dobrym postępem 6 klasa gimnazjalna lub realna, albo złożenie egzaminu wstępnego. Do tego mogą być przypuszczeni tylko ci, którzy ukończyli z dobrym postępem co najmniej 4 klasę gimnazjalną lub realną.

Kandydaci, którzy złożyli egzamin dojrzałości w gimnazjum lub szkole realnej, mogą być przyjęci do szkoły lasowej od razu na rok drugi, obowiązani są jednak w ciągu pierwszego półrocza przed przystąpieniem do egzaminu kursowego złożyć egzamin z chemii, geologii, botaniki, zoologii i encyklopedyi leśnictwa w zakresie, wykładanym na pierwszym roku tej szkoły.

Podania o przyjęcie należy wnosić do dyrekcji najpóźniej do 20. września.

§. 7. Wydział krajowy może po zasięgnięciu zdania dyrekcji pozwolić na uczęszczenie na poszczególne wykłady w charakterze gości ludziom starszym, którzy już zajmowali lub zajmują poważniejsze stanowiska a pragną rozszerzyć swe wiadomości zawodowe.

Hospitantów takich obowiązują również wszelkie przepisy zawarte w niniejszym zbiorze. Nie mogą oni jednak składać żadnych egzaminów, lecz otrzymują poświadczenie z uczęszczania na wykłady, zaopatrzone uwagą, że w myśl obowiązujących przepisów nie mogli być dopuszczeni do żadnego egzaminu.

§. 8. Egzamina wstępne (§. 6. c) odbywają się z początkiem półrocza zimowego w terminie podanym przez dyrekcję do publicznej wiadomości.

Przedmiotem egzaminu wstępnego są matematyka, fizyka, zoologia, botanika, mineralogia, geografia i stylistyka polska.

§. 9. Uczniowie zgłaszający się o przyjęcie do szkoły płacą wpisowe w kwocie 2 zł.; od tej opłaty nikogo się nie uwalnia, ani też jej nie zwraca uczniom, którzy nie złożyli egzaminu wstępnego.

§. 10. Opłata szkolna wynosi za każde półrocze 5 zł. Należy ją uiścić do kasy szkolnej najpóźniej 4 tygodnie od rozpoczęcia kursu pod grozą wydalenia ze szkoły.

Kto uzyskał pozwolenie uczęszczania na wykłady w charakterze gościa winien uiścić za każde półrocze tyle razy po 1 zł. ile godzin wykładowych w tygodniu zamierza słuchać, w każdym jednak razie nie mniej jak 5 zł.

§. 11. Uczniów, którzy złożyli egzamin półroczny z postępowaniem przeciętnym co najmniej dobrym (§. 29) i wykażą się świadectwem ubóstwa, wystawionem przez Urząd parafialny, a potwierdzonem przez urząd gminny lub władzę polityczną, może Wydział krajowy na wniosek dyrekcji uwolnić od opłaty szkolnej.

Podanie o uwolnienie od opłaty szkolnej należy wnosić na ręce dyrekcji w nieprzekraczalnym terminie 10 dnia po rozpoczęciu półrocza. W ciągu następnych 7 dni przedłożyć dyrekcji wniesione podania z odpowiednią konkomitacją Wydziałowi krajowemu tak, żeby w cztery tygodnie od rozpoczęcia kursu (§. 10) nastąpiło załatwienie podań.

Od opłaty za pierwsze półrocze pobytu w szkole nikt nie może być uwolnionym.

§. 12. Uczniowie są obowiązani uczęszczać pilnie na wykłady, oraz brać udział we wszystkich ćwiczeniach i naukowych wycieczkach.

Ponieważ wycieczki odbywają się także w zimie, przeto uczniowie są obowiązani zaopatrzyć się w potrzebne na ten cel ubranie.

§. 13. Nie wolno spażniać się na wykłady.

Z uderzeniem dzwonka wszyscy uczniowie mają się znajdować w salach wykładowych.

Wychodzenie z sali podczas wykładów bez koniecznej potrzeby jest wzbronione.

Wszelka nieobecność na wykładach powinna być usprawiedliwioną u nauczyciela.

Nieobecność w szkole ponad 1 dzień trwająca, tudzież nieobecność na wycieczce ma być usprawiedliwioną u dyrektora.

Czterokrotne spóźnienie się w ciągu miesiąca na wykłady lub ćwiczenia, o ile przez nauczyciela usprawiedliwione nie zostało, pociąga za sobą utratę uwolnienia od czesnego, względnie utratę pobieranego zasiłku lub stypendyum.

Takie same następstwo pociąga za sobą opuszczenie w ciągu miesiąca czterech godzin wykładów lub ćwiczeń bez należytego usprawiedliwienia.

Częstsze spóźnianie się lub częstsze absentowanie pociąga za sobą bezwarunkowo wykreślenie z listy uczniów.

§. 14. Feryj w §. 5. podanych nie wolno uczniom samowolnie przedłużać.

Kto po którychkolwiek feryach w terminie właściwym na wykładach się nie pojawi, zostaje z liczby uczniów wykreślonym a może być na nowo przyjętym tak w tym wypadku jak i w wypadku, przytoczonym w §. 13. tylko za osobną uchwałą Wydziału krajowego i to za ponownem uiszczeniem wpisowego i opłaty szkolnej.

Posiadający stypendyum lub zasiłek traci je w takim wypadku bezwarunkowo.
§. 15. Kto w ciągu roku zamierza szkołę opuścić, winien zgłosić to pisemnie w dyrekcji.

Małoletni obowiązany jest załączyć wiarogodne przyzwolenie ojca lub opiekuna.

W toku śledztwa dyscyplinarnego uczeń szkoły samowolnie opuścić nie może.

Przekroczenie tych warunków pociąga utratę prawa do żądania jakichkolwiek świadectw.

§. 16. Rozkład czasu przeznaczanego na naukę określa bliżej podział godzin zatwierdzony przez Wydział krajowy.

W razie potrzeby może podział godzin każdego czasu ulegć zmianie w całości lub częściowo.

§. 17. Uczniowie mają obowiązek w czasie półrocza pilnie pracować i postępować w nauce.

O postępkach uczniów obowiązani są wykładający nauczyciele każdego czasu w ciągu półrocza przekonywać się i w tym celu bez żadnego uprzedzania uczniów egzaminować.

Wynik tego egzaminowania wciągnięty będzie do księgi klasyfikacyjnej i w sposób osobną instrukcją wskazany uwzględniany przy klasyfikacji z półrocza.

§. 18. Podczas feryi letnich po ukończeniu 2-go roku winien każdy uczeń odbyć sześciotygodniową praktykę w miejscowości wskazanej przez Wydział krajowy, względnie przez dyrekcję szkoły; niezamożni uczniowie mogą na ten cel otrzymać zasiłki z funduszu krajowego.

Osobne przepisy określają odbywanie tych praktyk wakacyjnych.

§. 19. Wszelkie bliższe i dalsze wycieczki winni uczniowie odbywać własnym kosztem, tylko wyjątkowo będą na ten cel udzielane niezamożnym uczniom zasiłki z funduszu krajowych.

Z każdej wycieczki obowiązani są uczniowie złożyć sprawozdanie w czasie oznaczonym przez nauczyciela kierującego wycieczką.

§. 20. Do obowiązków uczniów należy poszanowanie własności szkoły.

Uszkodzenie zbiorów naukowych, przyrządów, narzędzi, jakoteż roślin w ogrodach szkolnych ma być bezzwłocznie wynagrodzone w wysokości oznaczonej przez dyrekcję. Jeżeli winnego nie można wykryć, odpowiadają za wyrządzoną szkodę wszyscy uczniowie dotyczącego roku lub całej szkoły solidarnie.

§. 21. Palenie tytoniu w gmachu szkolnym jest uczniom wzbronionem. Również wzbronionem jest wprowadzanie psów do gmachu szkolnego, noszenie broni, oddawanie się jakiegokolwiek grze hazardowej, nadużywanie napoi wysokokowych jakoteż robienie długów.

§. 22. Uczniom wolno odwiedzać tylko takie miejsca publiczne, które dyrekcya szkoły uzna za odpowiednie dla młodzieży.

§. 23. Miejsce mieszkania i nazwisko gospodarza u którego mieszkają, winni uczniowie podać dyrekcji przy wpisie na piśmie, a następnie o każdej zmianie mieszkania również pisemnie dyrekcję zawiadomić.

III. Przepisy egzaminacyjne.

A. Egzaminy kursowe.

§. 24. Egzaminy z postępu w naukach odbywają się w ostatnich dniach każdego półrocza.

Przed rozpoczęciem tych egzaminów pozostawia się 3 dni wolne od wykładów i ćwiczeń.

§. 25. Dzień rozpoczęcia egzaminów półrocznych i porządek przedmiotów ogłasza dyrekcya naprzód na 8 dni.

Do egzaminu przystępują uczniowie w porządku alfabetycznym.

Egzaminy te są publiczne.

§. 26. Komisję egzaminacyjną składają prócz egzaminatora z danego przedmiotu: delegat grona nauczycielskiego jako asesor, delegat Wydziału krajowego i delegat kuratorji szkoły.

Przewodniczy dyrektor szkoły.

Pyta egzaminator, lecz także innym członkom komisji służy prawo zadawania pytań.

§. 27. Każdy uczeń winien się poddać w terminie wspomnianemu egzaminowi, który obejmuje wszystkie przedmioty wykładane w ubiegłym półroczu.

§. 28. Skalę oceniania postępu w nauce stanowią stopnie: celujący (5), bardzo dobry (4), dobry (3), dostateczny (2), niedostateczny (1).

Te same stopnie służą do ocenienia pilności, zachowanie zaś ocenia się jako zupełnie odpowiednie (4), odpowiednie (3), zaledwie odpowiednie (2), nieodpowiednie (1).

Z wykazanych przy egzaminie postępów w naukach z uwzględnieniem postępów w ciągu kursu (§. 17), tudzież z pilności i zachowania się otrzymuje uczeń świadectwo półroczne, podpisane przez dyrektora i członków komisji egzaminacyjnej, w którym wyraźnie zaznaczonem będzie, czy uzyskał przejście na następny kurs.

§. 29. Ogólny przeciętny postęp oznacza się:

a) jako celujący, jeżeli uczeń otrzymał z większości przedmiotów stopień celujący, z reszty bardzo dobry, Stopień dostateczny lub dobry z jednego przedmiotu, wreszcie niższy stopień z pilności jak 5, a z zachowania się niższy jak 4 wyklucza ogólny postęp celujący;

b) jako bardzo dobry, jeżeli uczeń otrzymał z większości przedmiotów stopień bardzo dobry, a z reszty przedmiotów dobry, Stopień dostateczny z jednego przedmiotu, wreszcie niższy stopień z pilności jak 4, a z zachowania się jak 3 wyklucza ogólny postęp bardzo dobry.

c) jako dobry, jeżeli uczeń z większości przedmiotów otrzymał stopień dobry, a z reszty dostateczny, przyczem musi mieć z pilności co najmniej stopień dobry. z zachowania się zaś odpowiedni.

d) jako dostateczny, jeżeli uczeń otrzymał z wszystkich przedmiotów co najmniej dostateczny postęp.

§. 30. Uczeń, który z więcej niż 2 przedmiotów otrzymał stopień niedostateczny, nie może bezwarunkowo przejść na następny kurs.

Jeżeli ten wypadek zaszedł przy egzaminie z pierwszego półrocza, uczeń taki ma opuścić szkołę.

§. 31. Uczeń, który z 2 przedmiotów otrzymał przy egzaminie półrocznym stopień niedostateczny, nie może również postąpić na kurs wyższy, a jeżeli to miało miejsce przy egzaminie z pierwszego półrocza, winien opuścić szkołę.

Wyjątkowo jednak, gdy zachodzą uzasadnione powody, jak np. dłużej trwająca choroba, może Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi zezwolić na powtórzenie egzaminu z tych przedmiotów.

§. 32. Uczeń, który drugi raz uczęszczał na ten rok nauki, a nie otrzymał postępu dostatecznego, musi bezwarunkowo zakład opuścić.

§. 33. Ucznia, który tylko z jednego przedmiotu nie otrzymał promocyi, może Dyrekcyja za uchwałą groma nauczycielskiego i bez odnoszenia się do Wydziału krajowego dopuścić do powtórzenia egzaminu z tego przedmiotu.

§. 34. Termina egzaminów poprawczych, przewidzianych w §. 31. i §. 33 są następujące:

Dla przedmiotów półrocza zimowego bezpośrednio przed egzaminami półrocza letniego, a dla przedmiotów półrocza letniego w czasie najbliższych egzaminów wstępnych.

§. 35. Dozwolenie na składanie egzaminu poprawczego upoważnia do warunkowego postąpienia na kurs wyższy. To postąpienie traci swą moc w razie niepomyślnego wyniku egzaminu poprawczego.

§. 36. Przed złożeniem zaległego egzaminu poprawczego nie można zasiąść do następnego egzaminu półrocznego.

Uczniom, którzy z powodu słabości nie mogą w zwyczajnym terminie przystąpić do egzaminu, może być, jeżeli się wykażą wiarogodnym świadectwem lekarskiem, przez Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi późniejszy termin do złożenia tego wyznaczony.

Ten sam przepis ma zastosowanie do uczniów, którzy wskutek niezłożonego jeszcze egzaminu poprawczego utracili zwyczajny termin egzaminu półrocznego, jeżeli zaniedbanie to jest wynikiem udowodnionej choroby.

B. Egzamina końcowe ogólne.

§. 37. Uczniowie, którzy ukończyli 3 letni kurs nauki w szkole, złożyli wszystkie egzamina półroczne z postępowaniem co najmniej dostatecznym, mogą przystąpić do egzaminu końcowego ogólnego.

Tylko na podstawie przynajmniej dostatecznego wyniku tego egzaminu mogą uczniowie otrzymać świadectwo z ukończenia nauk i tylko tacy uważani będą za ukończonych uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego.

§. 38. Egzamina ogólne odbywają się w ostatnich dniach każdego półrocza w czasie wyznaczonym i ogłoszonym przez Dyrekcyę szkoły.

§. 39. Komisję egzaminacyjną składają :

egzaminator przez Wydział krajowy delegowany,
egzaminator, delegowany przez kuratoryę szkoły,
dyrektor,

dwaj profesowie fachowi kraj. szkoły gospodarstwa lasowego,
delegat c. k. Rządu.

Egzaminują z poszczególnych działów właściwi profesowie, innym członkom przysłuża również prawo stawiania pytań.

§. 40. Egzamin końcowy ogólny jest pisemny i ustny.

Egzamin pisemny poprzedza ustny i polega na opracowaniu klauzuru tematu z nauki gospodarstwa lasowego.

Przed terminem tego egzaminu przedkłada grono profesorów Wydziałowi krajowemu 9 pytań z dziedziny gospodarstwa lasowego, z których Wydział krajowy wybiera 3 i w zapieczętowanej kopercie przesyła Dyrektorowi szkoły.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem egzaminu pisemnego otwiera Dyrekcyja kopertę i ogłasza tematy.

Na opracowanie tematów przeznacza się 6 godzin, po których upływie wszystkie wypracowanie, choćby nieukończone, mają być oddane komisji.

§. 41. Opracowanie tematów odbywa się pod ścisłym nadzorem komisji.

Przed zakończeniem opracowania nie wolno kandydatowi wydalać się z budynku szkolnego.

Przy opracowaniu nie wolno używać żadnych książek ani podręczników prócz urzędownie udzielonych przez komisję egzaminacyjną.

Kandydata, który przekroczy jeden z powyższych przepisów, usunie komisya od składania egzaminu.

§. 42. Przedmiotem egzaminu ustnego, który z jednym kandydatem nie może trwać dłużej nad 2 godziny, są następujące nauki :

I. Nauka gospodarstwa lasowego w ściślejszem znaczeniu. obejmująca :

uprawę i pielęgnowanie lasu,

ochronę lasu,

urządzenie i ocenienie lasu,

użytkowanie lasu (pozyskanie płodów),

administracyę leśną wraz z rachunkowością.

II. Nauka inżynierji leśnej obejmująca :

miernictwo i niwelacyę,

budownictwo lądowe i wodne.

§. 43. Przy egzaminie końcowym winien uczeń wykazać nie tylko, że posiada dokładną znajomość techniki leśniczej, ale także że zna dokładnie zasady, według których kierować się musi w danych wypadkach w praktyce, tak przy urządzeniu jak i przy eksploatacyi lasu.

Przy ocenianiu jednak skutku egzaminu będzie się miało na uwadze, że praktyki samej w znaczeniu osobistego doświadczenia uczeń w szkole nie mógł nabyć, lecz że się w niej powinien do skutecznej praktyki gruntownie przysposobić.

§. 44. O wyniku egzaminu rozstrzyga komisya większością głosów. W razie równości głosów, rozstrzyga zdanie przewodniczącego.

Przy ocenianiu ogólnego wyniku uwzględnioną będzie praca pisemna.

Do oznaczenia ogólnego wyniku używa się trzech stopni :

bardzo dobry,

dobry,

dostateczny.

§. 45. Kandydat, który przy egzaminie końcowym nie otrzymał stopnia dostatecznego, może otrzymać pozwolenie powtórzenia tego egzaminu po upływie pół roku.

Egzaminu ogólnego więcej niż dwa razy powtarzać nie wolno.

§. 46. Kandydat, który odstępuje od egzaminu końcowego bądźto po złożonym egzaminie pisemnym, bądź też w trakcie egzaminu pisemnego lub ustnego, uważanym będzie za takiego, który uzyskał stopień niedostateczny.

§. 47. Ze złożonego egzaminu ogólnego otrzyma uczeń świadectwo podpisane przez dyrektora i wszystkich członków komisji egzaminacyjnej, a w szczególności przez delegata c. k. Rządu.

§. 48. Osobna instrukcja, wydana przez Wydział krajowy dla dyrekcji kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, obejmuje bliższe szczegóły odnoszące się do egzaminów i wydawania świadectw.

IV. Przepisy o stypendyach.

§. 49. Uczniom niezamożnym przyznawane będą w miarę funduszków stypendya dla ułatwienia nauki.

Z dobrodziejstwa tego mogą korzystać tylko tacy uczniowie, którzy otrzymali przeciętny postęp bardzo dobry (§. 29) i posiadają także resztę warunków, wymaganych w §. 11.

§. 50. Uczniowie, pobierający stypendya z funduszu przeznaczanego corocznie przez Wysoki Sejm, otrzymują je w kasie krajowej w miesięcznych ratach z dołu za kwitami należycie ostemplowanymi i potwierdzonymi przez dyrekcję.

Stypendya fundacyjne wypłacane będą według postanowień odnośnych aktów fundacyjnych.

§. 51. Utrata stypendyum następuje w razie zaniedbywania się w naukach i w wypadkach, przewidzianych §§-ami 13, 14 i 55 niniejszych przepisów.

V. Przepisy dyscyplinarne.

§. 52. Nadzór i władzę dyscyplinarną nad uczniami kraj. szkoły gospodarstwa lasowego wykonywa dyrektor i grono profesorów.

§. 53. Za uchybienia dyscyplinarne prócz wyliczonych w §§. 13 i 14 uważane będą:

- a) niedopełnianie przepisów i rozporządzeń wydanych przez władze szkolne, a w szczególności niniejszego zbioru;
- b) niewypełnianie poleceń nauczycieli lub niewłaściwe zachowanie się w obec członków grona nauczycielskiego;
- c) wykroczenie przeciw moralności i obyczajności;
- d) naruszanie spokoju i porządku;
- e) opieszałość w naukach;
- f) złośliwe uszkodzenie własności szkolnej;
- g) należenie do jakichkolwiek stowarzyszeń lub branie udziału w zgromadzeniach, mających na celu manifestacje jakiegokolwiek rodzaju.

Wyjątek stanowi „Towarzystwo wzajemnej pomocy słuchaczy kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie (§. 4).

§. 54. Za wykroczenia wymierzane będą następujące kary:

- a) napomnienie w cztery oczy;
- b) napomnienie wobec grona profesorów;
- c) pisemna nagana odczytana wobec grona profesorów;
- d) wydalenie ze szkoły.

Władza dyscyplinarna nie jest związana powyższym porządkiem kar, lecz może od razu wymierzyć karę wyższą a nawet orzec wydalenie ze szkoły.

§. 55. Kara pod c) wymierzona pociąga za sobą utratę stypendyum, zaś pod b) i c) utratę uwolnienia od opłaty szkolnej.

O każdej karze dyscyplinarnejawiadomieni będą rodzice lub opiekunowie ucznia.

Wszelkie kary wywierac będą wpływ przy klasyfikacji, a powody wydalenia uwidocznione zostaną w świadectwie z uczęszczania do szkoły.

Sprawozdanie

Dyrekcji krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie
za rok szkolny 1895|6

L. 366. Wysoki Wydziale! Podobnie jak w roku poprzednim, dyrekcya wypowiada przekonanie, że rozszerzenie praktyki, t. j. częste odbywanie ćwiczeń we wszystkich kierunkach nauki i wycieczki naukowe, wpływa dodatnio na wykształcenie fachowe młodzieży kształcącej się w krajowej szkole gospodarstwa lasowego, daje im bowiem nietylko teoretyczną podstawę i wyobrażenie o czynnościach do jakich będą obowiązani, ale nawet wdraża do wykonywania niektórych z najważniejszych, mianowicie miernictwa i urzędzenia.

Nauki wykładane.

Program nauk pozostał ten sam co w roku poprzednim, wykładane były mianowicie następujące:

I. Nauki zawodowe główne:

Encyklopedia leśnicza jako wstęp do nauki leśnictwa (Propadeutyka), Uprawa i pielęgnowanie lasu, Ochrona lasu, Użytkowanie lasu, Wymiar drzew i drzewostanów, Oszacowanie wartości lasu,	Urządzenie gospodarstwa lasowego, Administracya leśna i rachunkowość, Łowiectwo i rybactwo, Geodezya, Inżynierya leśna i zabudowanie dzikich potoków.
---	---

II. Nauki podstawowe i pomocnicze.

Język polski i niemiecki, Geografia fizyczna i polityczna, Matematyka ogólna i zastosowana, Fizyka eksperymentalna, Meteorologia i klimatologia, Chemia ogólna, Technologia leśna, Geometrya wykreslna, Mechanika ogólna i zastosowana,	Rysunki, Mineralogia i geologia, Pedologia i (gruntoznawstwo), Botanika ogólna i leśnicza, Zoologia ogólna i leśnicza, Ekonomia społeczna, Statystyka leśnicza, Ustawodawstwo, Encyklopedia rolnictwa.
---	--

Z powyższych przedmiotów, wykładane było użytkowanie lasu w jednym tylko półroczu (letniem), ponieważ nauczyciel tegoż p. Janeczko powrócił dopiero z końcem pierwszego półroczu z praktyki, odbywanej kosztem wyznaczonego przez Wysoki Wydział funduszu. Z tego samego powodu wykłady rybactwa nie odbyły się jeszcze w tym roku, ale rozpocznie je p. Janeczko w następnym roku szkolnym (1896|7).

Wykłady odbywały się podług ułożonego planu godzin codziennie z wyjątkiem dni sobotnich, przeznaczonych na ćwiczenia praktyczne i wycieczki naukowe w okolice miasta Lwowa, do lasów miejskich przeważnie, częścią do winnickich. Podczas kursów uczniowie byli pytani z wykładanych przedmiotów, przyczem jak przy demonstracjach i ćwiczeniach, nauczyciele dawali bliższe wyjaśnienia przedmiotów.

Warunki przyjęcia.

A. Na rok pierwszy nauki:

1. ukończenie 17 roku życia;
2. ukończenie z dobrym postępem 6 klas gimnazjalnych lub szkoły realnej;
3. wykazanie się odbyciem przynajmniej jednorocznej praktyki w leśnictwie pod kierunkiem egzaminowanego gospodarza leśnego;
4. kandydaci, którzy nie posiadają studyów pod 2 wymienionych, mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego, jeżeli przynajmniej 4 klasę gimnazjalną lub szkoły realnej ukończyli.

B. Na drugi rok nauki przyjęci mogą być kandydaci, którzy czyniąc zadość warunkom pod A. 1 do 3 wymienionym, wykażą nadto, że szkołę średnią ogólną z egzaminem dojrzałości ukończyli, a w terminie przez Dyрекcyę naznaczonym, złożą egzamin wstępny z nauk przyrodniczych, w zakresie na pierwszym roku nauki w krajowej szkole gospodarstwa lasowego wykładanym.

Tak kandydaci na rok I. jak i na rok II. nauki, muszą udowodnić świadectwem lekarskiem, że są zdrowi i fizycznie dobrze rozwinięci.

Grono nauczycielskie.

I. Nauczycieli stali.

Władysław Tyniecki, dyrektor szkoły.

Wykładał: Wstęp do nauki leśnictwa z literaturą leśniczą. Hodowlę i pielęgnowanie lasu. Mineralogię i geologię. Gruntoznawstwo. Naukę o chorobach roślin.

Zygmunt Demianowski, profesor.

Wykładał: Administrację i rachunkowość leśną. Szacowanie wartości lasu. Matematykę zastosowaną. Miernictwo i niwelację. Łowiectwo.

Bronisław Lipiński, profesor.

Wykładał: Urządzenie gospodarstwa lasowego. Wymiar drzew i drzewostanów. Zabudowanie dzikich potoków.

Bronisław Błocki, profesor-adjunkt.

Wykładał: Botanikę ogólną i leśniczą. Zoologię ogólną i leśniczą. Meteorologię i klimatologię. Ochronę lasu.

Michał Janeczko, profesor-adjunkt.

Wykładał w 2-gim półroczu: Użytkowanie lasu.

II. Docenci.

1. Marcei Białoobrzeski. Język polski i niemiecki. Geografię fizyczną i polityczną.

2. Dr. Placyd Dziwiński. Geometrię wykreślną.

3. Dr. Stanisław Głabiński. Ekonomię społeczną.

4. Prof. polit., Bogdan Maryniak. Mechanika ogólna i zastosowana.

5. Dr. Władysław Ostrożyński. Ustawodawstwo.

6. Prof. polit., Bronisław Pawlewski. Technologia chemiczna.

7. Dr. Stefan Pawlik. Zarys encyklopedyi rolnictwa.

8. Dr. Bronisław Radziszewski. Chemia ogólna.

9. Dr. Zdzisław Stanecki. Fizyka.

10. Prof. polit., Seweryn Widt. Inżynieria leśna i rysunki.

11. Dr. Władysław Zajączkowski. Matematyka.

Środki naukowe.

Biblioteka szkolna, będąca pod dozorem i kluczem dyrektora Tynieckiego, obejmuje 2.278 numerów (książek i map), ilość numerów powiększyła się więc od roku zeszłego o 110 numerów; zeszyty i tomy, należące do dzieł, już w chwili nabycia inwentaryzowanych, otrzymują ten sam numer, nie zwiększając więc ilości numerów inwentarza bibliotecznego.

Prenumerowano następujące czasopisma:

1. Land und forstwirtschaftliche Unterrichts-Zeitung.
2. Zeitschrift für Forst und Jagdwesen.

3. Forstwirtschaftliches Centralblatt.
4. Centralblatt f. d. gesammte Forstwesen.
5. Allgemeine Forst und Jagdzeitung.
6. Oesterreichische Forstzeitung.
7. Waidmanus-Heil.
8. Oesterreichische botanische Zeitschrift.

W darze od gal. Towarz. leśnego we Lwowie, otrzymuje biblioteka bezpłatnie czasopismo:

9. Sylwan.

Akademia umiejętności w Krakowie przysłała bezpłatnie do szkolnej biblioteki wychodzące zeszyty „Atlasu geologicznego Galicyi“ i publikacje z działu matematyczno-przyrodniczego, za które to cenne dary wyraża dyrekcyja podziękowanie.

Z biblioteki korzystają prawie wyłącznie członkowie grona nauczycielskiego; z poza obrębu tegoż, tylko kilka osób korzystało z biblioteki szkolnej. Uczniom bywają też wypożyczane książki do domu. Wszystkie dzieła i wszystkim wypożyczane bywają tylko za rewersem.

Zbiory botaniczne i zoologiczne oddane są pod dozór p. Błockiemu, który je utrzymuje i o ile to jest możliwe i potrzebne, dopełnia je okazami w kraju zbieranymi.

Zielnik, ułożony w roku przeszłym (25 fascykułów), obejmuje florę krajową. Okazy i preparaty botaniczne pomnożone zostały zbiorem modeli grzybów jadalnych i jadowitych (86 okazów) zakupionych u Złotnickiego we Lwowie, i któryto zbiór jeszcze dalej będzie kompletowany. Od Kloenne & Müller z Berlina sprowadzono zbiorek przekrojów mikroskopowych, różnych drzew krajowych (41 szt.), od Kreidla z Pragi zaś, głównejsze typy okrzemków (Diatomaceae 30 szt.) Od Frica z Pragi nabyto różne owady, w tem systematyczny zbiór środkowo-europejskich korników.

Zbiory mineralogiczne, będące pod dozorem dyrektora Tynieckiego, pomnożone zostały zbiorkiem skamielin trzyczorzędowych (100 szt.) zakupionych od p. Dra Łomnickiego we Lwowie, jakoteż szlifami skał skryształicznych (13 szt.) od Kreidla z Pragi.

Dla pomieszczenia modeli grzybów i okazów geologicznych, sprawiono 5 szafek z szufladami i gablotami oszklonymi z wierzchu.

Zbiory narzędzi i aparatów geodetycznych są pod dozorem p. prof. Demianowskiego i zbiory narzędzi i aparatów do wymiaru drzew i drzewostanów, jakoteż do urządzenia lasu, zawiadywane przez p. prof. Lipińskiego, należą do bardzo bogatych tego rodzaju zbiorów, potrzebujących być jednak dopełnionymi co roku jakiemiś nowo-wynalezionymi aparatami.

Zbiór narzędzi do hodowli i użytkowania lasu, mało został pomnożony, bo tylko niektórymi narzędziami do użytkowania i do obróbki drzewa na warsztacie stolarskim.

Dla inżynierii i zabudowania dzikich potoków, sprawiono 15 dużych tablic ściennych, ręcznie rysowanych, podług wskazówek nauczycieli pp. Widta i Lipińskiego.

Ogród botaniczny, utrzymywany jak dotąd i pomnażany, służył razem z grzędami szkółkowemi do demonstracyi i ćwiczeń tak botanicznych jak hodowlanych.

Ponieważ dotychczas używane etykiety blaszane, okazały się bardzo nietrwałemi, przeto dyrektor Tyniecki, prowadzący ten ogród, sprawił na próbę etykiety z celulozoidu i skóry; pierwsze z nich już w ciągu lata okazały się nieodpowiedniemi, gdy drugie będą, zdaje się, trwalsze od blaszanych.

Frekwencya uczniów.

Na rok szkolny 1895/6 zgłosiło się 13 kandydatów do przyjęcia na rok I-szy, z których przyjęci zostali:

a) bez egzaminu wstępnego:

1. Furdzik Edward.

2. Szczepański Władysław.

b) po złożeniu egzaminu wstępnego:

3. Bielański Kazimierz.	8. Katzi Rudolf.
4. Cichowicz Antoni.	9. Kuryło Waleryan.
5. Grabiński Edmund.	10. Rozwadowski Stanisław.
6. Grohs Ludmił.	11. Strzyżowski Maryan
7. Karpiński Józef.	

c) jako repetenci:

12. Olszewski Tadeusz. | 13. Ursel Jan Zdzisław.

Na II-gim roku było zapisanych uczniów 12, z których jeden (Dyszkiewicz Stanisław) był repetentem.

Na III-cim roku było zapisanych uczniów 8.

Na początku roku szkolnego 1895/6 było więc zapisanych:

na I. roku	.	.	.	13
" II. "	.	.	.	12
" III. "	.	.	.	8
razem	.	.	.	33

W ciągu roku stan powyższy zmienił się o tyle, że z pierwszego roku ubyło trzech, mianowicie: Cichowicz Antoni, Strzyżowski Maryan i Ursel Jan Zdzisław, z drugiego ubyło również dwóch, mianowicie: Jełowicki Julian i Winnicki Stefan, ale przybyło jako repetentów z poprzedniego roku: Nizioł Andrzej i Witoszyński Roman.

Z końcem roku szkolnego było więc uczniów:

na I. roku	.	.	.	10
" II. "	.	.	.	12
" III. "	.	.	.	8
razem	.	.	.	30

Wynik egzaminów z drugiego półrocza 1895/6 był następujący:

Na I. roku:

Przystępowało do egzaminu dziesięciu z tych:

Otrzymało bezwarunkowe przejście	6
warunkowe przejście (z zastrzeżeniem poprawki po wakacjach)	3
nie otrzymał przejścia na r. II.	1

Na II. roku:

Zgłosiło się do egzaminu jedenastu (Witoszyński Roman nie zgłosił się do egzaminu), z tych:

Otrzymało bezwarunkowe przejście	7
warunkowe przejście (z zastrzeżeniem poprawki po wakacjach)	4

Na III. roku:

Zgłosiło się do egzaminu ośmiu, z tych:

otrzymało bezwarunkowo postępowanie uprawniający do składania egzaminu ogólnego	4
warunkowe pozwolenie (jeden poprawki, trzech przerobienie operatów z urzędzenia)	4

Warunkowi uczynili zadość i wskutek tego wszyscy uczniowie III. roku mieli prawo przystępowania do egzaminu ogólnego.

Egzamin ogólny.

Egzamin ogólny odbywał się w dniach od 3-go do włącznie 6-go października.

Z uczniów, którzy w bieżącym roku ukończyli naukę trzyletnią, przystąpiło do egzaminu ogólnego tylko sześciu, mianowicie:

Dąbrowski Jan	Salkowski Bronisław
Kraśnicki Piotr	Wittemberski Aureli
Lanc Bogusław	Zawałkiewicz Roman.

Oprócz tych jednak, zgłosił się do egzaminu jeszcze Weigel Zdzisław, który szkołę ukończył jeszcze w roku szkolnym 1893/94.

Razem więc było siedmiu egzaminantów.

Egzamina odbywały się w przepisany porządku, w obecności delegata Wysokiego Wydziału, p. Juliusza Sieglera d'Eberswald i komisarza rządowego, p. Antoniego Góralczyka, c. k. radcy lasowego; egzaminowali: dyrektor Tyniecki i profesorowie pp. Demianowski i Lipiński.

Wynik klasyfikacji, opartej na wypracowaniu pisemnym i odpowiedziach ustnych, był następujący: pięciu kandydatów zdało egzamin, dwóch zaś było reprobowanych, z pozwoleniem jednak powtórzenia egzaminu za pół roku (w czasie egzaminów z I. półrocza).

Postępy przy egzaminie ogólnym otrzymali:

Lanc Bogusław, postępowanie bardzo dobre.

Kraśnicki Piotr, „dobre.

Salkowski Bronisław, postępowanie dobre.

Zawałkiewicz Roman, „

Wittemberski Aureli, „dostateczny.

Ćwiczenia praktyczne i wycieczki naukowe.

Ponieważ ćwiczenia praktyczne, jakoteż wycieczki naukowe, obznajamiające uczniów z właściwościami lasów i w wielu razach umożliwiające poznanie urządzenia gospodarstwa i sposobów technicznego użytkowania drzewa, okazały się dzielnymi środkami wykształcającymi uczniów do ich przyszłego zawodu, przeto nie zaniedbywano ich także w ubiegłym roku szkolnym.

Ćwiczenia praktyczne odbywały się częścią w salach naukowych, w muzeach i w ogrodzie szkolnym, częścią po za obrębem szkoły; kierowali zaś ćwiczeniami przynależni do danych zadań i przedmiotów nauczyciele.

Ćwiczeniami z hodowli lasu, z mineralogii, geologii i gruntoznawstwa, kierował dyrektor Tyniecki, z botaniki, zoologii i ochrony lasu, prof. adj. Błocki, z geodezyi prof. Demianowski, z urządzenia i pomiaru drzew i drzewostanów prof. Lipiński.

Dwa wielkie ćwiczenia, po 10 dni, odbyły się w czerwcu, mianowicie: Ćwiczenie praktyczne z urządzenia lasu z uczniami III. roku, odbyło się w dniach od 30. maja do 8. czerwca 1896, pod kierownictwem prof. Lipińskiego. Obiektem był rewir Biłohorzecza, należący do miasta Lwowa. Na podstawie tych ćwiczeń wypracowali uczniowie operaty urządzenia, które wielką rolę odegrały przy klasyfikacji postępów z urządzenia lasu i które Dyrekcya załącza. Ćwiczenie praktyczne uczniów II. roku z geodezyi (pomiarów i niwelacji) odbywały się w Winnikach w dniach od 8-go do 17-go czerwca pod kierunkiem prof. Demianowskiego.

Wycieczek naukowych odbyto 18. W wycieczkach jednodniowych w okolice bliższe i dalsze miasta Lwowa, odbywanych z członkami stałego grona nauczycielskiego Tyniecki, Demianowski, Lipiński, Błocki i Janeczko, uczestniczyli uczniowie wszystkich trzech lat, w wycieczce ogólnej do lasów Komarzańskich, odbytej w dniach 30. czerwca i 1. lipca 1896 pod kierunkiem dyrektora Tynieckiego z udziałem pp. Demianowskiego i Janeczki, uczestniczyli uczniowie tylko II. i III. roku.

Wszędzie, gdziekolwiek się odbywała wycieczka, pp. leśniczowie miejscowi ułatwiali zwiedzenie i poznanie lasów, odnośnie zaś do wycieczki dwudniowej do lasów komarzańskich, własności hr. Karola Lanckorońskiego, Dyrekcya wyrazić tu musi podziękowanie pełnomocnikowi, p. Trojanowi i dyrektorowi lasów, p. Piotrowskiemu, którzy wszystko uczynili, ażeby wycieczka odbyła się nie tylko z jaknajmniejszym kosztem dla funduszu krajowego, ale była także pouczającą w każdym względzie, dzięki bowiem zarządzeniom tych Panów, szczególnie p. Piotrowskiego, który nam wszędzie towarzyszył i wszystko objaśniał, można było w stosunkowo krótkim czasie zwiedzić bez utrudzenia rozległe lasy państwa Komarzańskie.

Przy tej sposobności, zwraca Dyrekcya uwagę Wysokiego Wydziału na okoliczność, że szkoła odbyła już trzecią wielką wycieczkę do dóbr JW. hr. Karola Lanckorońskiego (do Jagielnicy, do Rozdołu i ostatnia do Komarna), który pozwalając na odbycie wycieczek do swoich dóbr, zawsze połączonych ze znacznie większymi wydatkami dla właścicieli majątku, dał dowód życzliwości dla szkoły i przyczynił się do rozszerzenia zakresu wiedzy uczniów, a razem ułatwił nauczycielom poznanie nowych okolic kraju, co również wychodzi na dobro nauki.

Praktyka wakacyjna.

W roku szkolnym odbywali uczniowie planem nauki przepisaną i zasiłkiem z funduszu krajowego subwencyonowaną sześciotygodniową praktykę wakacyjną.

Praktykę tę odbywali :

Kałamarski Feliks w Nowosiólkach (majątek SS. św. Teresy) z zasiłkiem	40 zł.
Kearnej Henryk w Krysowicach (majątek hr. St. Stadnickiego)	40 "
Kozłowski Modest w Suchej (majątek hrabiny Branickiej)	54 "
Neumann Maurycy w Nadwórnej (dobra państwowe)	55 "
Ogonowski Józef w Brodach (dobra p. Lazarus i Sp)	50 "
Pawelski Zygmunt w Krzeszowicach (dobra hr. Andrzeja Potockiego) z zasił-	

kiem 45 zł.

Terlecki Stanisław w Kamionce strumiłowej (dobra hr. Andrzeja Potockiego) z zasiłkiem 35 zł.

Żelazowski Adam w Rozwadowie (dobra fundacyi hr. Skarbka) z zasiłkiem 35 zł.

Żytny Leon w Delatynie (dobra państwowe) z zasiłkiem 55 zł

Uczniowie powyżsi w myśl Instrukcyi, która im była z objaśnieniami odczytaną przed udaniem się na praktykę i której to Instrukcyi egzemplarz każdy uczeń otrzymał, nadsyłali w ciągu wakacyi krótkie tygodniowe sprawozdania, po powrocie zaś do szkoły poskładali dzienniki i Sprawozdania ogólne, które podlegają krytyce i ocenie odnośnych nauczycieli i następnie uwzględniane zostają przy klasyfikacyi.

Jeden z grona nauczycielskiego, p. Michał Janeczko, korzystał z zasiłku udzielonego mu przez Wysoki Wydział, przebywając na praktyce jeszcze przez pierwsze półrocze, poczem rozpoczął wykłady o „użytkowaniu drzewa“ w drugim półroczu.

Gdzie przebywają uczniowie dawniejsi i na jakich stanowiskach Dyrekcyja podać nie może, ponieważ pomimo usilnych starań, żaden o sobie wiadomości nie daje. O tegorocznych abiturientach, Dyrekcyja wie, że trzech weszło w obowiązki przy leśnictwach krajowych (Kraśnicki, Wittemberski, Zawalkiewicz), dwóch zaś (Madejski i Salkowski) odbywają służbę wojskową jako jednorocznicy ochotnicy.

Lwów dnia 19. listopada 1896.

Władysław Tyniecki